

УДК 338.2

Л. В. Беззубко, д. держ. упр., проф.
О. А. Кулик, студент

Донбаська національна академія будівництва і
архітектури, м. Краматорськ, Україна
nik@donnaba.edu.ua

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Досліджено фінансовий стан підприємства, а також розглянуто сутність та методику проведення фінансового аналізу для закріплення фінансової стійкості підприємства на ринку.

Ключові слова: фінансовий аналіз, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансовий стан, стійкість.

L. V. Bezzubko, Doctor of Sciences in Public
Administration, Professor
O. A. Kulyk, student

Donbas National Academy of Civil Engineering and
Architecture, Kramatorsk, Ukraine
nik@donnaba.edu.ua

ANALYSIS OF THE FINANCIAL STATE OF AN ENTERPRISE AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT

The financial condition of the enterprise is investigated, and the essence and methodology of conducting financial analysis for consolidation of financial stability of the enterprise in the market are considered.

Keywords: financial analysis, liquidity, solvency, profitability, financial status, stability.

Актуальність дослідження. Розрахунок динаміки показників фінансового стану для українських підприємств є обов'язковим в силу того, що на його основі слід розробляти та реалізовувати заходи, які спрямовані на швидке підвищення платоспроможності, забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості, прибутковості, подальшого розвитку, забезпечення і зростання виробничого потенціалу [1, с. 221]. На сьогодні важливим елементом, який сприяє безперебійному функціонуванню підприємства є його фінансовий стан. Для того, щоб підприємство розвивалось, необхідно правильно розпоряджатися фінансами підприємства, створити так звану структуру капіталу, для цього потрібно чітко виділяти кількість використовуваних власних грошей, та кількість позикових коштів.

Метою дослідження є аналіз фінансового стану будівельного підприємства та шляхів його покращення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий стан є однією з найважливіших характеристик при оцінці ефективності виконання економічної діяльності організації, тому так важливо розуміти значення і правильно оцінювати фінансовий стан підприємства.

Крім того, в сучасних умовах, у забезпеченні високих і стабільних фінансових результатів, а, отже, і в актуальній оцінці фінансового стану підприємства, зацікавлена

велика кількість осіб. Кожен з яких переслідує свої цілі і кожен з яких хоче постійного розвитку підприємства, а не його загибелі.

Підприємство, щоб не зазнати краху та завоювати лідируючі позиції на ринку, постійно повинне аналізувати результати своєї минулої діяльності та прогнозувати майбутні зміни й шляхи їх вирішення [2, с. 235].

Аналіз фінансового стану підприємства необхідний для власників, для самого керівництва підприємства і для зовнішніх користувачів (банків, інвесторів, постачальників, податкових органів). Головною метою фінансового стану підприємства є основа для розробки фінансової стратегії розвитку та можливість державі отримати інформацію щодо фінансової здатності підприємства виконувати певні платежі та зобов'язання.

Стратегія підприємства визначається не тільки ринковими можливостями, технологічними трендами, конкурентним середовищем, місією або цілями компанії, але і ресурсами, які воно має. Ресурси, нарівні з платоспроможним попитом є ключовим обмеженням стратегії підприємства. Причому до ресурсів можна віднести не тільки наявні активи, а й потенційні: можливості акціонерів щодо підтримки власної компанії, по залученню кредитів і інвестицій, можливості по залученню висококваліфікованого персоналу.

Фінансовий стан, як правило, визначає потенціал підприємства: становище як в конкурентному (зовнішньому) середовищі, так і визначає рівень гарантії економічних інтересів, що відіграє величезну роль в питаннях ділового співробітництва.

Основними характеристиками фінансового стану організації є: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, ділова активність. Головним показником фінансового стану виступає фінансова стійкість підприємства.

Фінансово стійкими можна назвати такі підприємства, які власними коштами можуть покрити вкладені активи і не допускати заборгованість по виплатах. Платоспроможність та ліквідність підприємства – найважливіші характеристики його фінансового стану, що мають пріоритетне значення для кредиторів, інвесторів, податкових органів та самого підприємства. У фінансовому плані ділова активність підприємства – це швидкість обороту його засобів.

Вивчення літератури з даного питання показує, що у визначенні фінансового стану найчастіше згадуються розміщення і використання фінансових ресурсів. Автори виділяють і такі параметри, як наявність фінансових ресурсів, платоспроможність, конкурентоспроможність, стійкість, взаємини з іншими господарюючими суб'єктами, надійність, кредитоспроможність, можливості підприємства, мобільність коштів.

В останні роки організації домоглися серйозного прогресу в області планування власних фінансових результатів, однак кількість компаній, які закрилися через фінансові заборговування і визнані банкрутами, знаходиться на високому рівні.

Фінансовий аналіз являє собою спосіб накопичення, трансформації і використання інформації фінансового характеру, який має на меті: оцінити поточний і перспективний фінансовий стан підприємства; оцінити можливі і доцільні темпи розвитку підприємства з позиції їх фінансового забезпечення; виявити доступні джерела коштів і оцінити можливість і доцільність їх мобілізації, спрогнозувати становище підприємства на ринку капіталів [3, с. 208].

Існує ряд показників, на які необхідно спиратися при плануванні своєї діяльності. Розглянемо їх за допомогою схеми, представленої на рис 1.

Рисунок 1. Основні показники, які характеризують фінансовий стан підприємства

Результати аналізу фінансового стану можуть бути використані як самим підприємством, так і зовнішніми суб'єктами ринку при здійсненні різних угод або для надання інформації про фінансовий стан компанії третім особам, які представляють або свої інтереси, або інтереси компанії. Як правило, в якості таких третіх осіб можуть виступати окремі потенційні інвестори і комерційні банки, так як аналіз фінансового стану компанії для них є індикатором при ухваленні рішення про інвестиції або надання кредиту.

Побудова плану роботи підприємства повинно мати за головну мету – отримання належного рівня платоспроможності можна досягти за рахунок перевищення доходів над витратами.

Виконуючи аналіз фінансового стану підприємства необхідно враховувати слабкі сторони фінансової частини, спираючись на ці дані можна прогнозувати плани щодо його поліпшення та в необхідний для компанії час покращити фінансове становище і платоспроможність. Аналізуючи фінансовий стан необхідно звертати увагу на досягнутий фінансовий рівень, можливості його підвищення, зміцнення і завершального становлення. На підприємстві може складатися «картина», що описує одне з чотирьох існуючих фінансових станів господарюючого суб'єкта, які представлені на рис. 2.

Рисунок 2 – Типи фінансового стану підприємства

Абсолютна фінансова стійкість – найсприятливіша ситуація, яка може бути на підприємстві.

Оцінка фінансового стану підприємства показує в яких конкретних напрямках потрібно вести цю роботу. Відповідно до цього результати аналізу надають відповідь на питання, які існують найважливіші способи поліпшення фінансового стану підприємства в конкретний період його діяльності [4, с. 99].

Фінансовий стан характеризується високою платоспроможністю і незалежністю підприємства від кредитних організацій. Дуже рідкісне явище, домогтися якого дуже складно. Для досягнення такого результату потрібен безперервний моніторинг фінансового ринку в пошуках найбільш вигідних видів вкладення грошових коштів. Наприклад, за останні місяці найбільш вигідним вкладенням є валюта, тобто долар і євро. Володіючи високим грошовим капіталом, можна заробити пристойну суму, за допомогою якої буде можливість погашати короткострокові зобов'язання.

Нормальне фінансове становище говорить про те, що підприємство досить стабільно функціонує самостійно, при цьому має ряд довгострокових кредитів, за допомогою яких покриває свої фінансові зобов'язання. Довгострокові кредити – це кредити від 5 і більше років, які надаються підприємствам з хорошою репутацією під невисокий відсоток, що досить вигідно господарюючим суб'єктам. Так як ці позикові кошти можна ефективно інвестувати з мінімальним ризиком.

Нестійкий фінансовий стан може призвести до неплатоспроможності організації. Необхідне залучення позикових грошових потоків. Дана ситуація дуже хитка, тому терміново потрібно вживати заходів щодо стабілізації.

І переходимо до найгіршого стану, в який може потрапити організація – кризовий фінансовий стан. При такому розкладі підприємство неплатоспроможне і знаходиться у стані банкрутства. До такої ситуації підприємство доводять недосвідчені керівники і топ-менеджери, які недостатньо ретельно вивчили фінансовий стан підприємства і не грамотно спланували його подальшу діяльність.

Висновок. Таким чином, були представлені основні теоретичні моменти, що стосуються категорії «фінансовий стан», що дозволяють в повній мірі оцінити ступінь важливості проведення заходів щодо аналізу та оцінки фінансового стану підприємства в умовах невизначеності, адже результати аналізу дозволяють виявити слабкі місця організації, що вимагають розробку подальших заходів з метою їх вирішення. Так, за підсумками аналізу підприємство може зробити висновки відносно свого реального економічного становища, оцінивши ступінь впливу кожного з показників або факторів (в залежності від розрахованих коефіцієнтів) з фінансового стану.

Вивчення цілей аналізу фінансового стану показало, що інформація про фінансовий стан задовольняє запити широкого кола зовнішніх і внутрішніх споживачів. Аналіз фінансового стану має допомогти фінансовим аналітикам обґрунтувати свої фінансові плани, виявити слабкі місця у фінансових операціях підприємства, вжити відповідних заходів, які допоможуть виправити становище, прийняти рішення про ефективніше вкладання коштів і ресурсів, скоригувати напрями майбутньої діяльності підприємства [5, с. 225].

У разі деталізованої оцінки наведених вище показників, які характеризують фінансовий стан фірми, організація стане процвітати, рости і приносити високий дохід усім учасникам діяльності.

Крім того, завдяки точно проведеного аналізу можливо зацікавити потрібних інвесторів для реалізації масштабного інноваційного проекту для збільшення ефективної діяльності організації, а, отже і до зростання фінансового добробуту суб'єкта господарювання. При дотриманні наведених параметрів діяльності організації не загрожує фінансове банкрутство.

Дослідження мети фінансового стану підприємства і значення його аналізу встановило, що в сучасній економічній літературі дане поняття трактується по-різному. У той же час значення аналізу фінансового стану важко переоцінити, оскільки саме він є базою для розробки раціональної фінансової стратегії і тактики розвитку самого підприємства, а для його ділових партнерів і держави надає цінну інформацію щодо здатності виконати грошові зобов'язання та сплатити обов'язкові платежі.

Література

1. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення *Економіка і суспільство*, Випуск 8, 2017.
2. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 18, 2017.
3. Собчук С. М., Василенко Ж. А. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення, *Студентський вісник Національного Університету водного господарства та природокористування*. Випуск 2 (4), 2015.
4. Бунда О.М., Перова О.М. Методичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами. Economics & Business. Management*, Серія «Економічні науки» . Випуск №2 (85), 2015.
5. Коломієць Н. О., Павліченко В. М. , Коломієць О. П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Випуск. 185, 2017. С. 223 – 230.